

пріділяти увагу складанню адекватних предметних рубрик, які найбільш точно відповідають поняттю про предмет документа. Допоможе у цьому процесі наявність ключових слів. Зазвичай ІРБІС формує ключові слова з контексту запису, але не завжди заголовки та відомості про видання містять інформацію, яка чітко та повно передає зміст документа.

Можливості використання мультимедійних технологій при створенні віртуального путівника дозволять подавати бібліографічну інформацію у більш виразних формах: унаочнення та гіперпосилання. Користувачу-спеціалісту електронна форма путівника забезпечить найкращі пошукові можливості. Початківцю, який не має досвіду бібліографічного пошуку, але прекрасно орієнтується у WEB-просторі, путівник допоможе зорієнтуватися в складному матеріалі.

УДК 021.4 : 027.7

Бакуменко Лариса Григорівна,

кандидат наук із соціальних комунікацій,

заступник директора Наукової бібліотеки

Харківського державного університету харчування та торгівлі,

Ларіна Алла Вікторівна,

завідувач відділу обслуговування Наукової бібліотеки

Харківського державного університету харчування та торгівлі

пошт. адреса: ХДУХТ, вул. Ключківська, 333, м. Харків, 61051, Україна

конт. тел.: 349-45-35, 349-45-37

e-mail: biblio-hduht@mail.ru

БУКТРЕЙЛЕР – СУЧАСНА ФОРМА ВПЛИВУ НА ЯКІСТЬ ЧИТАННЯ КОРИСТУВАЧА

Сьогодні перед бібліотеками гостро стоїть проблема зниження активності читання серед користувачів, особливо це стосується молоді, яка все більше часу відводить на роботу з комп'ютерними технологіями та пошуку інформації в мережі Інтернет. Основним завданням бібліотек нині є пошук інноваційних форм та методів залучення користувачів до читання, відновлення їх інтересу до друкованих видань. На зміну традиційним формам популяризації книги (книжкової виставки, презентації книги тощо) приходять нові – віртуальні. Популяриність здобула така форма як віртуальна виставка, а нині бібліотекарі працюють над створенням буктрейлерів – сучасних способів просування книги.

З англійської book – це книга, trailer – тягач, причіп, призначений для перевезення вантажів. Дослівний переклад: тягнути книгу на причепі. А простіше кажучи, буктрейлер – це короткий відеоролик за мотивами твору, кліп по книзі. Основне його завдання – яскраво і образно розповісти про книгу, зацікавити, заінтригувати читача, спонукати до читання. Тобто це анонс на видання у вигляді короткого відеоролика, який містить в собі найяскравіші моменти книги або в тому

чи іншому вигляді візуально передає її зміст. В цьому жанрі існує безліч можливостей, призваних викликати бажання у користувача прочитати друковане видання: можна зняти його як мініфільм-постановку в техніці анімації, слайд-шоу та будь-якій іншій з музикою, голосовим супроводом тощо.

За кордоном буктрейлери з'явилися в 2002 році, а популярність здобули з розвитком YouTube та його аналогів. Вперше на публіці ролик був показаний в 2003 році. Це був буктрейлер до десятого роману вампірської саги Крістін Фіхан «Темна симфонія». Тоді це більше нагадувало музичний кліп, ніж ефективну атаку на свідомість споживача. Зараз в США над створенням буктрейлерів працюють провідні кіностудії. В Росію та Україну цей спосіб просування книги прийшов у 2009 році, але залишається швидше екзотичною заморською новинкою, ніж актуальною формою популяризації творів. Першими просувати буктрейлери стали книжкові видавництва, побачивши в цьому ресурсі новий інструмент для книжкового бізнесу (в Україні це видавництво «Грані Т»). Потім цю ідею підхопили бібліотекарі. Цей спосіб обґрунтовано тим, що люди сприймають відео та ілюстрації краще, ніж простий текст.

Бібліотекарі наукової бібліотеки Харківського державного університету харчування та торгівлі також вирішили спробувати свої сили в цьому новому жанрі.

Що ж треба для того, щоб зробити власний буктрейлер?

Виявляється, щоб зробити відеокліп за книгою, потрібні три речі – бажання, натхнення і ...мотивація.

Робота щодо створення буктрейлера здійснювалася поетапно:

1. Вибір книги для реклами. Мотивацій у виборі книг для створення буктрейлера може бути безліч. Це реклама нових книг, просування книг-ювілярів, створення буктрейлерів, приурочених до дат і подій, є навіть буктрейлери книжкових виставок. Для створення свого першого буктрейлера ми обрали повість М. В. Гоголя «Вій», приуроченого до 205-річчя від дня народження письменника. Цей твір став і шедевром письменності, і кіношедевром. На нашу думку, дати об'єктивну оцінку кінофільмам (особливо останній кіноверсії), знятим за повістю М. В. Гоголя, можна лише тоді, коли прочитано друкований оригінал. Тим самим також ми намагаємося довести, що «друге життя» книзі може дати не тільки її повнометражна екранізація, а й ефектний буктрейлер.

2. Створення сценарію до буктрейлера (продумати сюжет і написати текст). Сюжет – це основа Вашого відеоролика, те, з чого він буде складатися. Важливо внести інтригу і вибудувати сюжет таким чином, щоб читачеві неодмінно захотілося дізнатися, що ж буде далі. А дізнатися це можна, лише прочитавши книгу. Відеоролик не повинен бути довгим, не більше 3 хвилин, так як це оптимальний час, щоб утримати увагу глядача –потенційного читача.

3. Наступний етап роботи – необхідно підібрати малюнки, відсканувати ілюстрації з книги, зняти своє відео або ж знайти відео чи фото з тематики в Інтернеті. Нами було імпортовано фото-слайди та відео з Інтернет. Скачане з Інтернет відео необхідно конвертувати в форматі avi. Для цього можна використовувати програму FormatFactory .

4. Записати озвучений текст, якщо це передбачено за сценарієм. Для запису і редагування звуку можна використовувати програму Sound Forge, а також мати необхідне технічне обладнання з мікрофоном. Нами було обрано музичний супровід для буктрейлера, імпортований з мережі Інтернет.

5. Для роботи з відео потрібно вибрати програму. Для створення буктрейлера ми використали програму, рекомендовану для початківців – Windows Movie Maker. Ця програма є на всіх персональних комп'ютерах (ПК), так як входить в пакет Microsoft Windows. Програма Movie Maker здатна брати і обробляти відеофайли з цифрової відеокамери, створювати із зображень слайд-шоу, додавати до відео заготовки, титри, звук, вирізати необхідні фрагменти і склеювати їх, створюючи при цьому ефектні переходи від фрагмента до фрагмента. Широко використовується для створення кліпів, відеопрезентацій та обробки аматорського відео. Програма не складна, з нею легко працювати, але є й недоліки – одна звукова доріжка, що не дозволяє одночасно завантажити кілька звукових файлів (наприклад, музику і голос).

З метою підвищення якості створення буктрейлерів рекомендовано використовувати професійну програму для відео монтажу SonyVegasPro11. Це одна з найсучасніших програм для відео та аудіо монтажу, яка містить велику кількість відео та аудіо доріжок. Завдяки спеціальним інструментам дозволяє користувачам редагувати різноманітні параметри відео та аудіо, має зручний налагоджений інтерфейс, велику кількість ефектів, спецефектів, переходів, підтримку значної кількості форматів. Має можливість одночасно з'єднувати 2 звукових доріжки (музику і голос тощо).

Для створення коротких роликів із кінофільмів та включення їх в до сюжету буктрейлера необхідно також використовувати відеоредактор Ютуб – <http://www.youtube.com/editorYoutubeVideoEditor>. За допомогою зручного відеоредактора є можливість обрізати початок і кінець фільму, склеїти кілька роликів, додати звукову доріжку. Для його використання необхідно зареєструватися, зайти на сторінку, вибрати VideoEditor і натиснути посилання «Спробувати».

Додатково рекомендується також використовувати сервіс ANIMOTO, який призначений в основному для підготовки відео-колажів із масиву фотокарток з накладенням звуку, надає можливість вставляти невеликий уривок відео. Недолік полягає у тому, що дозволяється безкоштовно загрузити лише 12 картинок і написати дуже коротенькі титри. Але навіть такий короткий відеоролик можна використовувати в основному буктрейлері.

Якщо дозволяють можливості, при роботі з відеороликом рекомендується також підібрати Сіф-анімацію і футажі – заготовки для відео-файлів, які використовують для створення фону, переходів. Вони у великій кількості представлені в мережі Інтернет, їх можна скачати та застосувати для відео-дизайну.

6. Заключний етап – відеомонтаж. Вирізати / склеїти кілька фрагментів відео, додати звукову доріжку, змінити розмір відео, накласти ефекти, переходи. В результаті буктрейлер можна рекламувати в Інтернеті, блогах, на форумах, у популярних соціальних мережах.

Звичайно, якість буктрейлера безпосередньо залежить не тільки від зацікавленості творців, але і від їх технічної оснащеності, тобто від фінансів. Поки

що власний буктрейлер нами було створено найпростішим способом з використанням малюнків, готових відеокадрів та найпростішої анімації. Ми будемо і далі працювати у цьому напрямі. Сподіваємося, що створення буктрейлерів викличе позитивне ставлення користувачів до читання, стане поштовхом до відновлення популярності друкованого видання. Наприкінці хочеться зазначити, що у вихованні культурно розвиненої молоді варто використовувати всі новітні форми, зокрема і буктрейлери. Адже це наша спільна справа – пробуджувати інтерес і любов до Книги. Наші читачі заслуговують на зустріч з якісною глибинною літературою.

Список джерел інформації

1. Буктрейлер – современный способ продвижения и продажи книг [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <<http://www.adverta.com.ua/publishing/10-Buktrejler-sovremennyj-sposob-prodvizhenija-iprodazhi-knig>>.

2. Буктрейлери: від реклами до нового виду мистецтва [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://litakcent.com/2013/01/23/buktrejlery-vid-reklamy-dovovoho-vydu-mystectva/>>ЛітАкцент.

3. Буктрейлеры набирают обороты [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://izmchldbibl.blogspot.com/2012/10/blog-post_11.html>.

УДК 025.133: 027.7

Бакуменко Лариса Григорьевна,

кандидат наук по социальным коммуникациям,

заместитель директора Научной библиотеки

Харьковского государственного университета питания и торговли,

Филатова Ольга Владимировна,

заместитель директора по вопросам науки, автоматизации и

инновационных технологий Научной библиотеки

Харьковского государственного университета питания и торговли

почт. адрес: ХГУПТ, ул. Ключковская, 333, г. Харьков, 61051, Украина

конт. тел.: 349-45-35, 349-45-37

e-mail: biblio-hduht@mail.ru

ТЕХНОЛОГИЯ ОЦИФРОВАНИЯ ДОКУМЕНТОВ В НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКЕ ХАРЬКОВСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА ПИТАНИЯ И ТОРГОВЛИ

Сегодня библиотеку невозможно представить без использования новых информационных технологий. Одним из перспективных направлений деятельности библиотек является создание электронных, или цифровых, коллекций с целью повышения эффективности и оперативности обслуживания пользователей на основе расширения доступа к информационным ресурсам через использование веб-технологий, а также с целью обеспечения сохранности